

ASSOCIATION FLAMANDE POUR LA VULGARISATION DE LA LANGUE FRANÇAISE, op 3 juni 1898 te Gent opgericht als reactie op opeenvolgende maatregelen ter vernederlandsing en inzonderheid op de Gelijkheidswet.

Deze vereniging, bekend onder de naam Vulgarisateurs, omvatte franskiljonse burgers en telde onder haar leden talrijke vooraanstaanden zowel uit katholieke als uit liberale en socialistische kringen. Het doel van de Association was: het verspreiden van de Franse taal en cultuur 'bij het gewone volk' in Vlaanderen. Zo werden in volksbuurten van Gent Franse lessen georganiseerd, werd onder de Vlaamse seizoenarbeiders in Frankrijk gratis een Frans-Vlaams handboek verspreid (emigratie), werden wedstrijden in de Franse taal op touw gezet, werd een bibliotheek met Franstalige werken geopend en werden Franstalige culturele verenigingen gesteund. De vereniging spande zich echter ook in om Franstalige kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen te doen verkiezen. Zij nam het initiatief tot een referendum tegen de vernederlandsing van het onderwijs en drong aan op de oprichting te Gent van een *dépendance* van het Brusselsche Institut Rachez, waar kinderen van de rijke, vrijzinnige bourgeoisie in het Frans onderwezen werden.

Ook als verzetsbeweging tegen de vernederlandsing van de Gentse universiteit was de vereniging actief. Zij organiseerde het zogenaamde herbergreferendum: in een twintigtal cafés werden protestlijsten tegen de vernederlandsing van de Gentse universiteit ter ondertekening gelegd. Toen in 1910 de strijd voor de vernederlandsing een nieuwe impuls kreeg door het optreden van de Drie Kraaiende Hanen, werd door Vulgarisateurs een *Union pour la défense de la langue française à l'université de Gand* gesticht.

De Association had een duidelijk anti-Vlaams karakter. De Vulgarisateurs zelf beweerden te handelen in het belang van het Vlaamse volk: door de Vlaamse arbeiders Frans te leren zouden ze hen op een hoger intellectueel niveau tillen. Hierin is waarschijnlijk de verklaring te vinden voor het lidmaatschap van Cyriel Buysse en Edward Anseele. Beiden waren ervan overtuigd dat de kennis van het Frans voor de Vlaamse werklieden een middel tot emancipatie was.

In 1901 werden in Antwerpen en in Brussel afdelingen van de Association opgericht, maar zij hadden niet hetzelfde succes als de Gentse afdeling; de afdelingen in Brugge en in Oostende overleefden de Eerste Wereldoorlog niet. Te Gent bleef de Association ook in de loop van de 20ste eeuw actief: ze organiseerde Franse cursussen en voordrachten, en hield een Franse bibliotheek open.

LITERATUUR: G. van Severen, *Soixante années de vulgarisation de la langue française en Belgique*, 1958; – E. Durnez, *L'Association Flamande pour la vulgarisation de la langue française. Een verzetsbeweging tegen de vernederlandsing van de Gentse universiteit (1898-1914)*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1974; – id., 'Een verzetsbeweging tegen de vernederlandsing van de Rijksuniversiteit Gent', in *Ons Erfdeel*, jg. 21, nr. 2 (1978), p. 294-295.

MARCEL DENECKERE* EN ELS DURNEZ